

Каріна ПІСОЦЬКА

доцент кафедри
адміністративного права і процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор філософії в галузі права,
старший лейтенант поліції

Артем ЧЕПІК

курсант
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЦИФРОВОЇ БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ
ДОСВІД ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ**

Цифрова трансформація суспільства та активний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій створюють не лише нові можливості для дітей, але й породжують специфічні ризики та загрози їхній безпеці. В умовах, коли діти проводять значну частину свого часу в інтернет-просторі, особливо під час дистанційного навчання, спричиненого пандемією COVID-19 та військовою агресією проти України, проблема адміністративно-правового забезпечення цифрової безпеки набуває особливої актуальності.

Правове регулювання цифрової безпеки дітей в Україні характеризується багаторівневим характером та залученням різних галузей права. На конституційному рівні основою захисту прав дитини в цифровому середовищі є положення статті 52 Конституції України, яка закріплює обов'язок держави щодо охорони дитинства [1].

Базовими законодавчими актами у сфері захисту дітей в цифровому просторі є Закон України «Про охорону дитинства», Закон України «Про захист персональних даних», Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», Закон України «Про електронні комунікації», а також Закон України «Про інформацію» [2, 3, 4]. Окремі положення, що стосуються цифрової безпеки дітей, містяться також у Кримінальному кодексі України та Кодексі України про адміністративні правопорушення.

Попри певні позитивні зрушення у правовому регулюванні, адміністративно-правове забезпечення цифрової безпеки дітей в Україні має низку системних недоліків, серед яких: фрагментарність правового регулювання, відсутність чіткого розподілу повноважень між державними органами, недостатня регламентація відповідальності провайдерів цифрових послуг та інших суб'єктів інформаційної діяльності, а також недосконалість

механізмів моніторингу та контролю за дотриманням вимог законодавства щодо захисту дітей в цифровому середовищі.

Для ефективної протидії кіберзагрозам щодо дітей у складі Національної поліції України функціонує Департамент кіберполіції, який здійснює заходи щодо виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з поширенням матеріалів сексуального насильства над дітьми, кібербулінгом, онлайн-грумінгом та іншими формами експлуатації дітей в Інтернеті [5].

У Франції адміністративно-правове забезпечення цифрової безпеки дітей ґрунтується на положеннях Закону про цифрову республіку (*Loi pour une République numérique*), який передбачає право на забуття для неповнолітніх, тобто можливість вимагати видалення своїх персональних даних з інтернет-ресурсів [6]. Крім того, французьке законодавство встановлює підвищену відповідальність за онлайн-домагання до дітей та поширення шкідливого для них контенту.

Вартий уваги також досвід Великої Британії, де у 2021 році був ухвалений Закон про безпеку в Інтернеті (*Online Safety Bill*), який покладає на провайдерів онлайн-послуг обов'язок запроваджувати превентивні заходи щодо захисту дітей від шкідливого контенту та запроваджує систему штрафів за невиконання цих вимог [7]. Особливістю британського підходу є створення спеціального регулятора – Управління з питань комунікацій (*Ofcom*), який наділений широкими повноваженнями щодо контролю за дотриманням вимог законодавства у сфері цифрової безпеки.

На основі аналізу національного законодавства та європейського досвіду можна виокремити кілька ключових напрямів удосконалення адміністративно-правового забезпечення цифрової безпеки дітей в Україні. Передусім необхідно розробити та ухвалити спеціальний закон, який би всебічно регулював питання захисту дітей у цифровому середовищі та містив чіткі механізми його реалізації. Також слід встановити конкретні вимоги до обробки персональних даних дітей, зокрема обмежити їх збір і використання без згоди законних представників. Доцільним є розширення переліку адміністративних правопорушень у цій сфері та посилення відповідальності за їх вчинення. Окрім того, доцільним є впровадження постійного моніторингу та оцінки ефективності заходів, спрямованих на цифрову безпеку дітей, що дозволить своєчасно коригувати політику у цій сфері.

У контексті подальшої європейської інтеграції України важливим є також гармонізація національного законодавства з правовими актами Європейського Союзу у сфері цифрової безпеки дітей, зокрема з Директивою (ЄС) 2016/680 щодо захисту фізичних осіб стосовно обробки персональних даних компетентними органами та Директивою (ЄС) 2018/1808 про аудіовізуальні медіа-послуги [8].

Таким чином, адміністративно-правове забезпечення цифрової безпеки дітей в Україні потребує комплексного вдосконалення з урахуванням

європейського досвіду та сучасних викликів інформаційного суспільства. Реалізація запропонованих напрямів дозволить створити ефективну систему захисту дітей від цифрових загроз та забезпечити безпечне використання ними інформаційно-комунікаційних технологій для навчання, розвитку та спілкування.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.11.1996 р. № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>.
3. Про захист персональних даних: Закон України від 01.11.2010 р. № 2297-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.
4. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>.
5. Звіт про діяльність Департаменту кіберполіції Національної поліції України за 2024 рік. URL : <https://cyberpolice.gov.ua/reports/2024>.
6. Loi № 2016-1321 du 07.10.2016 pour une République numérique. URL : <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000033202746/>
7. Online Safety Act. 2023. URL : <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/50/enacted>.
8. Directive (EU) 2018/1808 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 amending Directive 2010/13/EU. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32018L1808>.
9. Пісоцька К. О. Діяльність підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: адміністративно-правовий аспект: монографія. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2023. 158 с.
10. Пісоцька К. О. Поняття форм адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти*: матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 12 березня 2021 р.). Дніпро : ДДУВС. 2021. С. 235-237.